

og dermed opstår spørgsmålet om, hvilket indhold disse aftaler kan have.

Uden at gå i enkeltheder, som ville overskride rammerne for denne rapport, kan der peges på, at man i sådanne aftaler vil kunne træffe særordninger med hensyn til told og kontingenter, og endvidere vil der blive tale om markedsgarantier og i givet fald valuta- og finansaftaler. En regelmæssig konsultation kunne yde sikkerhed for gennemførelsen af de vedtagne forholdsregler og for deres løbende tilpasninger alt efter handelsforbindelsernes udvikling.

114. De vedtagne ordninger vil i alle tilfælde skulle meddeles GATT og ville i alt fald på toldområdet også stå åbne for andre kontraherende parter under denne overenskomst. For ikke at gøre samarbejdsoverenskomsten indholdsløs må det påses, at toldindrømmelser først og fremmest sker på de områder, på hvilke det pågældende land er en af hovedleverandørerne på verdensmarkedet, således at dets tilbud ikke kan erstattes af tilfældige leverancer fra andre lande. Da disse betingelser netop er opfyldt, for så vidt angår de udsatte industrier i nogle af de i betragtning kommende lande, ville det vel være absolut muligt at varetage deres interesser i acceptabelt omfang ved en sådan aftale.

115. Associering i form af en overenskomst om økonomisk samarbejde ville ikke kræve nogen videregående tilknytning af institutionel art til Fællesskabet. Ej heller ville politiske overvejelser for Fællesskabet i dette tilfælde spille nogen rolle i forhold til de økonomiske overvejelser.

d) Associeringen og de videre muligheder for tilknytning til Fællesskabet.

116. Allerede i indledningen blev det nævnt, at der ved siden af tiltrædelsen og associeringen måtte søges efter yderligere muligheder for tredjelandes forbindelse med Fællesskabet. Først og fremmest blev der henvist til, at bestemmelserne i artikel 113 i denne sammenhæng kunne spille en rolle.

Ved betragtning af associeringens forskellige muligheder på den ene side og de ved artikel 113 givne muligheder på den anden

må man imidlertid være klar over, at forskellen ikke er at søge i det formelle anvendelsesområde for den ene eller den anden artikel, om det vil knytte et tredjeland til sig ved hjælp af et omfattende præference-system, eller om det vil indrømme dette land fordele, som, for så vidt angår tolden, principielt også skal stå åbne for andre lande.

Toldunionen og frihandelsområdet er ganske klare eksempler på lukkede præference-systemer, medens den ovenfor skildrede mulighed for afslutning af aftaler om økonomisk samarbejde, der ligeledes kan gennemføres i henhold til artikel 238, stærkt nærmer sig en handelsaftale af den slags, der kan afsluttes i henhold til artikel 113.

117. Dog må der peges på, at bestemmelserne i artikel 113 om afslutning af told- og handelsaftaler først vil kunne anvendes efter udløbet af overgangstiden. For nærværende vil Fællesskabet kun kunne føre toldforhandlinger med tredjelande om fællestariffen i overensstemmelse med artikel 111.

5. Institutionelle problemer.

118. Et yderligere problem er forholdet mellem de associerede lande indbyrdes. Det ville kunne begrænse Fællesskabets bevægelsesfrihed betydeligt, hvis et større antal lande blev associerede ved forskellige associeringsaftaler. En sådan begrænsning findes f.eks. i den indsigelsesret, der i Grækenlands-aftalen er indrømmet Grækenland over for alle fremtidige associeringsaftaler, for så vidt angår forskellige varer af særlig interesse for Grækenland. Hvis man indbygger en sådan klausul i alle associeringsaftaler, ville man i tilfælde af en række af associeringer i givet fald kunne forårsage uhyre komplikationer.¹⁾

119. Spørgsmålet om, hvorledes man skal tilrettelægge de associerede landes forhold til hinanden, er ikke let at besvare. Ud fra et økonomisk synspunkt ville det uden tvivl være fordelagtigt, hvis de associerede lande gensidigt ville indrømme hinanden visse præferencer. I forbindelse hermed må man dog sikre sig, at man ikke ved sådanne i sig selv ønskværdige foranstaltninger kom-

¹⁾ Jfr. henvisningerne om yderligere muligheder for farlige præcedenstilfælde i hr. Kreyssig's beretning om de økonomiske og finansielle bestemmelser fra september 1961 (dok. 60/61).